

deraf vil jo dog netop følge, at den ikke er bygget paa Medeleiendomsrettens Theorie, som jeg, saavel som vistnok de fleste, maa ansee for aldeles forkastelig. Det er blevet sagt, at Fæsternes Livsarvinger vilde blive bedre stillede end Fæsterne selv, og det er utvivlsomt; det er en af de forskjellige flere Mangler, som der er ved Affattelsen af § 5, at der ikke er givet nogen Bestemmelse om, at f. Ex. Fæsteren kan ligefrem afstaae Fæstestedet og saa faae en vis Dvotadeel, naar han selv i levende Live har afstaaet det. Det er meget besynderligt, at denne Bestemmelse ikke er kommen ind i § 5; thi, naar Fæsteren dør, skulle hans Arvinger have Gaarden; men, naar han i levende Live afstaaer den og ligefrem giver Slip paa den, skal han og ingen af hans Børn have nogen Andeel i den. Det er jo Noget, der ligefrem følger af Sagens Natur, at, naar En i levende Live afftod eller fratraadte Gaarden, maatte han have samme Ret idetmindste som hans Livsarvinger; og tillige indeholder heller ikke den meget omtalte § 5 nogen Bestemmelse om, at, naar Fæstestedets Eier er bleven en Anden end Fideicommissets eller Lehnets Besidder, at saa Fæsteren ikke skal have denne Ret. Det synes jo ogsaa ved første Betragtning at være i høieste Grad unaturligt, at Fæsterens Arvinger, saalænge Gaarden hører under Fideicommisset eller Lehnet, skulle have denne Ret, men, saasnart Lehnsbesidderen har afsændet Fæstegodsset, skal han ikke længere have Ret dertil, thi saaledes er § 5 affattet; det er ganske rigtigt. Men jeg maa bede erindret, at, hvad der synes saa unaturligt og urigtigt, er ikke slet saa galt, som det synes at være; thi man maa erindre, at, naar ikke en saadan Bestemmelse er givet, som den, der staar i § 5, kan Lehnsbesidderen, naar han vil sælge Gaarden, ikke tilstaae den afdøde Fæsters Familie nogen vis bestemt Fordeel, han kan ikke give den Gaarden for bedre Kjøb end nogen Fremmed, altsaa ikke tage det Humanitetshensyn, som han maaffee ellers gjerne vilde tage, og som man maa forudsætte, at enhver velstændige og retskaffen Godseier vilde tage. Det er det, som § 5 giver ham Ret til at gjøre, omtrent det samme som andre Godseiere ordentligvis vilde gjøre,

idet han vil kunne give Fæsterens Livsarvinger en Forfølsret fremfor Fremmede. Naar der ikke er optaget en saadan Bestemmelse i lignende Retning, som § 5 indeholder, kan Lehnsbesidderen ikke tage det Humanitets- og Billighedshensyn, som enhver anden Godseier kan, idet der indeholdes den Bestemmelse i Loven, at den fulde Kjøbesum skal komme Lehnet til Gode. Nu veed jeg vel, at Paragraphen er affattet paa en saadan Maade, at det lige frem er gjort dem til Pligt, og at det ikke, saaledes som med Hensyn til andre Godseiere er blevet en Berettigelse, men det taber dog en Deel af sin Braad derved, at hele Sagen er holdt paa Frihedens Gebeet, ligesom det maaffee ogsaa hører til de forskjellige Mangler, hvoraf der vistnok er flere i § 5. Forresten maa jeg bemærke, med Hensyn til den $\frac{1}{4}$, som her er talt saameget om, at Ingen kan bestemme med Sikkerhed, om det Rette er et $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{8}$, men det gaar hermed, som med andre Tilfælde, hvor man skal have en bestemt Størrelse, at man maa holde sig til en Talstørrelse, idet man efter et vist Skøn antager det for at være rigtigt. Forøvrigt maa jeg bemærke, at jeg finder, at $\frac{1}{4}$, naar man ikke til samme Tid omordner hele Fæsteforholdet, naar man navnlig ikke hæver hele Fæstevangen, vistnok ogsaa er vel meget, men jeg er ikke mod Principet selv, ligesom der maaffee, jeg siger maaffee med Ild, kunde være nogen Anledning til at gjøre noget Mere i denne Retning paa Fideicommissgodserne end paa de ubundne Godser. Endelig turde det nok være, at $\frac{1}{4}$, hvorom her er talt Saameget, fra den politiske Side ikke kunde være meget farlig, navnlig med Hensyn til Lehnene. Efter min Overbeviisning troer jeg, at denne Bestemmelse snarere end at skade Lehnene vil gavne dem, idet den Beviidshed, der vil opstaae hos den, der besidder Fæstegaarden, om, at Gaarden vil blive solgt, naar den bliver fæsteledig, vil gjøre ham mere tilbøielig til at kjøbe, end naar der aldeles ingen Bestemmelse er, og den Beviidshed, der er hos Bonden, naar han veed, at hans Gaard skal sælges efter hans Død, vil, selv om hans Familie skulde faae $\frac{1}{4}$, gjøre ham tilbøielig til, hellere end at udsætte sig for den Tanke, at en Anden skal faae den, hellere end